

НВСП «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
Гомельські дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны

Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 4. Том 2.

ВСП «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны

Lviv Educational and Scientific Center of Professional Education
M.P. Drahomanov National Pedagogical University
Danylo Halytsky Lviv National Medical University
Subdivision of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
“Berezhany Agrotechnical Institute”
Francisk Skorina Gomel State University

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ Й НАУКИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 4

Том 2

**MODERN TRENDS IN DEVELOPMENT OF EDUCATION AND
SCIENCE: PROBLEMS AND PERSPECTIVES**

COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS

Issue 4

Volume 2

Київ – Львів – Бережани – Гомель
2019

Kyiv– Lviv – Berezhany – Gomel
2019

УДК: 37. 01 : 001

Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи:
зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ–Львів–Бережани–
Гомель, 2019. Вип. 4: в 2-х томах. Т. 2. 335 с.

Редакційна колегія:

Шевченко В.В., кандидат педагогічних наук, професор (м.Київ, Україна)
Кільдеров Д.Е., кандидат педагогічних наук, професор (м.Київ, Україна)
Литвин А.В., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна)
Руденко Л.А., доктор педагогічних наук, ст.н.с. (м. Львів, Україна)
Жибак М.М., доктор економічних наук, професор (м. Бережани, Україна)
Олійник П.В., доктор фармацевтичних наук, професор (м. Львів, Україна)
Чаплик В.В., кандидат медичних наук, доцент (м. Львів, Україна)
Копельчак М.П., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)
Колісник-Гуменюк Ю.І., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)
Гуменюк В.В., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)
Гуменюк О.М., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)
Бейзеров В.А., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Гомель, Республіка Білорусь)
Дворак В.Н., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Гомель, Республіка Білорусь)
Гурська І.С., кандидат економічних наук, доцент (м. Бережани, Україна)

Технічна верстка:

Гуменюк В.В., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)

Переклад англійською мовою:

Гуменюк В.В.; Дубовик О.В., викладач (м. Львів, Україна)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівники вищих навчальних закладів I-II і III-IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методів навчання у підготовці кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Статті збірника подано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Видання розраховане на науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Упорядник:

Колісник-Гуменюк Ю.І., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

- © Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2019
- © ВСП «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти», 2019
- © Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019
- © ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», 2019
- © Гомельські дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны, 2019
- © Автори статей, 2019

ЗМІСТ *** CONTENTS

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ		
<i>Габор В. Habor V.</i>	ЗЕМЛЯ У СКЛАДІ АГРАРНОГО РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ THE LAND IN AGRARIAN RESOURCES POTENTIAL COMPOSITION	9
<i>Нарник Людмила Гарник Людмила</i>	CERTIFICATION ACCORDING TO REQUIREMENTS OF “HALAL” STANDARD: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS СЕРТИФІКАЦІЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ СТАНДАРТУ «ХАЛЯЛЬ»: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ	13
<i>Колос Зеновій Koloz Z.</i>	ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ECONOMIC ASPECTS OF RATIONAL USE OF LAND RESOURCES IN AGRICULTURAL ENTERPRISES	19
<i>Лук'янова Марія Lukianova Mariia</i>	КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ KEY FACTORS FOR RURAL TOURISM DEVELOPMENT	24
<i>Миколайчук Ірина Mukolaichuk Iryna</i>	КОЛЕКТИВНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ COLLECTIVE INTELLIGENCE AS FACTOR OF EFFICIENT TEAM INTERACTION	28
<i>Мунасіпова М.Е. Бідырыс К.С. Темирбаева Г.А. Munassipova M. E. Ydyrys K. S. Temirbayeva G. A.</i>	МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОЇ ПОДДЕРЖКИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРІДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В КАЗАХСТАНЕ MECHANISMS OF FINANCIAL SUPPORT OF SMALL AND MEDIUM ENTREPRENEURSHIP IN KAZAKHSTAN	33
<i>Федуняк Ігор Feduniak Ihor</i>	ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОГО ВТРУЧАННЯ В РОЗВИТОК АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА THEORETICAL APPROACHES OF DEFINING THE CONTENT OF STATE ENTERPRISE ACTIVITIES REGARDING AGRICULTURAL PRODUCTION DEVELOPMENT	37
<i>Христенко Галина Khrystenko Halyna</i>	СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА WORLD TRENDS FOR ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTION DEVELOPMENT	42
<i>Ярема Л.В. Yarema L.V.</i>	УНКЦІОНУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ SMALL ENTERPRISES FUNCTIONING IN AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY	47
<i>Боднар Ольга Bodnar Olha</i>	ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF PROVIDING COMPETITIVENESS OF AGRICULTURAL PRODUCTION	51

<i>Стемковська Ірина</i> <i>Stemkovska Iryna</i>	СОБИВАРТИСТЬ ПРОДУКЦІЇ, ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ COST OF PRODUCTION AS A ECONOMIC CATEGORY	57
ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ		
<i>Бакунова Оксана</i> <i>Образцова Ольга</i> <i>Калитеня Іван</i> <i>Бакунов Александр</i> <i>Bakunova Oksana</i> <i>Abraztsova Volha</i> <i>Kalitsenia Ivan</i> <i>Bakunov Aleksandr</i>	РАСЧЕТ РЕКРЕАЦИОННОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ АНТРОПОГЕННОЙ НАГРУЗКИ НА ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ ЕДИНИЦЫ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ ESTIMATION OF THE RECREATIONAL COMPONENT OF ANTHROPOGENIC LOAD OF TERRITORIAL UNITS OF THE REPUBLIC OF BELARUS	62
<i>Руда М.В.</i> <i>Бойко Т.Г.</i> <i>Паславський М.М.</i> <i>Ruda M.V</i> <i>Boiko T.G.</i> <i>Paslavsky.M.</i>	КОМПАРТМЕНТАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ОЦІНКИ СТАНУ СКЛАДНИХ ЛАНДШАФТНИХ КОМПЛЕКСІВ: ІНФОРМАЦІЙНО-ВИМІРЮВАЛЬНА МОДЕЛЬ THE COMPARTMENTALISE CONCEPT OF THE ASSESSMENT OF COMPLEX LANDSCAPE SYSTEMS: INFORMATION-MEASURING MODEL	68
<i>Минчук Евгений</i> <i>Minchuk Yauheni</i>	АВТОМАТИЗИРОВАННАЯ СИСТЕМА СКАУТИНГА В ФУТБОЛЬНОМ КЛУБЕ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДОВ ДИНАМИЧЕСКОГО ПРОГРАММИРОВАНИЯ AUTOMATED SCREENING SYSTEM IN A FOOTBALL CLUB USING DYNAMIC PROGRAMMING METHODS	74
<i>Хомко Анна</i> <i>Khomka Hanna</i>	ИНСТРУМЕНТАЛЬНЫЕ СРЕДСТВА АВТОМАТИЗАЦИИ ТЕСТИРОВАНИЯ ВЕБ-ПРИЛОЖЕНИЙ AUTOMATION TESTING TOOLS FOR WEB APPLICATION	78
МИСТЕЦТВО		
<i>Гердова Татьяна</i> <i>Gerdova Tatiana</i>	О ПРИНЦИПАХ СБЛИЖЕНИЯ ТЕАТРАЛЬНОГО И МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВ ABOUT THE GENERAL PRINCIPLES OF THEATRE AND MUSIC ARTS	82
<i>Колісник-Гуменюк Ю.І.</i> <i>Kolisnyk-Humenyuk Yu.I.</i>	КРЕАТИВНО-ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В МИСТЕЦТВІ CREATIVE-INNOVATIVE APPROACHES IN ART	86
<i>Василевич Дарья</i> <i>Vasilevich Darya</i>	МОНО-НО АВАРЕ КАК ГЛАВНАЯ ИДЕЯ РОМАНА “ПОВЕСТЬ О ГЭНДЗИ” МУРАСАКИ СИКИБУ MONO NO AVARE AS THE MAIN IDEA OF THE “TALE OF GENJI” BY MURASAKI SHIKIBU	92
<i>Гарадзецкая Ганна</i> <i>Gorodezkaja Anna</i>	МАСТАЦКА-КАМПАЗЫЦЫЙНЫ АНАЛІЗ ІКОНЫ ЯДВІГІ СЯНЬКО “МАЦІ БОЖАЯ СВЯТОГА РУЖАНЦА З ПАМПЕІ” У ТРАДЫЦЫІ РЫМСКА-КАТАЛІЦКАЙ ЦАРКВЫ ART-OPOSICIONES ANALYSIS ICONS YADVIGA SIANKO “OUR LADY OF THE HOLY ROSARY OF POMPEI” IN THE TRADITION OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH	95

<i>Коришук А. Korshuk A.</i>	ВОПЛОЩЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ТЕМЫ В ТВОРЧЕСТВЕ БЕЛОРУССКИХ ХУДОЖНИКОВ THE OBJECTIFICATION OF ENVIRONMENTAL THEMES IN THE WORKS OF BELARUSIAN ARTISTS	100
<i>Рулевская Анастасия Rulevskaya Anastasiya</i>	ТЕАТРАЛИЗОВАННЫЙ КОНЦЕРТ КАК ФОРМА РАЗВИТИЯ НАРОДНО-ИНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ИСКУССТВА THEATRICAL CONCERT AS A FORM OF FOLK INSTRUMENTAL ART	105
<i>Степанишин Роксолана Stepanyshyn Roksolana</i>	ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ PHENOMENON OF UKRAINIAN EMBASSY IN THE CONTEXT OF WORLD CULTURE	109
<i>Юй Болинъ Yu Bolin</i>	ТЕХНОЛОГИИ ЗВУКОВОГО ДИЗАЙНА В АУДИОВИЗУАЛЬНЫХ ИСКУССТВАХ: К ПОСТАНОВКЕ ВОПРОСА TECHNOLOGIES OF SOUND DESIGN IN AUDIOVISUAL ARTS: RESOLVING THE QUESTION	115
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ		
<i>Аркатов Ю.Н. Arkatov Yu.</i>	МАТЕМАТИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ИЗМЕРЕНИЯ РЕПРОДУКТИВНОГО УРОВНЯ ЗНАНИЙ MATHEMATICAL MODEL OF MEASURING THE REPRODUCTIVE LEVEL OF KNOWLEDGE	121
<i>Бабій І. В. Babiy I. V.</i>	ДО ПРОБЛЕМИ МЕТОДІВ І ПРИЙОМІВ НАВЧАННЯ У ЛІНГВОДИДАКТИЦІ TO THE PROBLEM OF METHODS AND TECHNIQUES OF LEARNING IN LINGVODIDAKTICS	126
<i>Возносименко Дарія Ищенко Галина Voznosymenko Daria Ishchenko Halyna</i>	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ METHODOLOGICAL APPROACHES FOR FORMING VALEOLOGICAL COMPETENCE FOR FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS	131
<i>Деревинская А.А. Жудрик Е.В. Dzeravinskaya A.A. Zhudrik E.V.</i>	ОБМЕН ПЕДАГОГИЧЕСКИМ ОПЫТОМ В ХОДЕ ПРОВЕДЕНИЯ МЕТОДИЧЕСКИХ СЕМИНАРОВ EXCHANGE OF PEDAGOGICAL EXPERIENCE IN THE COURSE OF METHODOLOGICAL SEMINARS	135
<i>Кон Е.А. Kohn Olena</i>	ПРЕОДОЛЕНИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ ТРУДНОСТЕЙ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ OVERCOMING COMMUNICATIVE DIFFICULTIES OF PRIMARY SCHOOL	138
<i>Коренєва І.В. Клименко Г.В. Koreniewa Inna V. Klimenko Anna V.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ІНОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ПРОФЕЛЮ ПІДГОТОВКИ FEATURES OF THE INNOVATIVE APPROACH TO PROVIDE NATURAL DISCIPLINES AT THE PRE-UNIVERSITY STAGE OF TRAINING FOR FOREIGN STUDENTS IN MEDICAL PROFESSION PREPARATION	142

Федина-Дармохвал В.С. <i>Fedyuna-Darmokhval Volodymyra</i>	ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ТУРЕЧЧИНІ INNOVATIVE PROCESSES IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM IN TURKEY	146
Якимович Т.Д. <i>Yakymovych T.D.</i>	КОНЦЕПЦІЯ СТРУКТУРУВАННЯ ДИДАКТИКИ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ CONCEPT OF STRUCTURING DIDACTICS OF PROFESSIONAL AND PRACTICAL TRAINING	151
Вальченко С.А. <i>Valchenko S.A.</i>	СУЩОСТНО-СМЫСЛОВЫЕ АСПЕКТЫ НАЦИОНАЛЬНОГО САМОСОЗНАНИЯ ЛИЧНОСТИ ESSENTIAL AND SENSE ASPECTS NATIONAL SELF-CONSCIOUSNESS	158
Воробйова Ж.Ю. <i>Vorobyova Zh.Y.</i>	ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ АБИТУРІЄНТІВ НА ФАКУЛЬТЕТИ ІНОЗЕМНИХ МОВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ THEORETICAL BASIS OF OPTIONS FOR PROFESSIONAL SELECTION OF FUTURE STUDENTS FOR PHILOLOGICAL FACULTIES OF HIGHER SCHOOL	162
Зенько Н.Н. <i>Zenko Nadegda</i>	МЕДИКО-СОЦИАЛЬНЫЕ ФАКТОРЫ РИСКА СОЦИАЛИЗАЦИИ ОБУЧАЮЩИХСЯ: ИНВАЛИДНОСТЬ РОДИТЕЛЕЙ MEDICAL-SOCIAL RISK FACTORSSOCIALIZATION OF STUDENTS: DISABILITY PARENTS	168
Пугач В.В. <i>Pugach V.V.</i>	ВОСПИТАНИЕ СУБЪЕКТНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТА СРЕДСТВАМИ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ «БЕЗОПАСНОСТЬ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЧЕЛОВЕКА» UPBRINGING OF SUBJECTIVE SOCIAL ACTIVITY OF A STUDENT BY THE MEANS OF DISCIPLINE “SAFETY OF HUMAN LIFE-SUSTAINING ACTIVITY”	173
Кароза Тацяна <i>Karozha Tatstsyana</i>	ПРАЕКТНЫЯ ЗАДАЧЫ ЯК СРОДАК ФАРМІРАВАННЯ ЧЫТАЦКАЙ КАМПЕТЭНЦЫІ PROJECT TASKS AS MEANS OF FORMATION OF READERS’ COMPETENCE	178
Пилимон Ольга <i>Pilimon Olga</i>	ОРГАНІЗАЦІЯ КРУЖКОВОЇ РАБОТЫ ПО ІНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОМУ РАЗВИТІЮ НА І СТУПЕНІ ОБЩЕГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ THE ORGANIZATION OF GROUP WORK ON THE INTELLECTUAL DEVELOPMENT AT THE STAGE I OF GENERAL SECONDARY EDUCATION	184
Цалко Т.А. <i>Tsalko T.A.</i>	ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА THEORETICAL BASES OF DIVERSIFICATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS	188

<i>Сердюкова Марія</i> <i>Serdziukova Maria</i>	СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ МУЛЬТФИЛЬМОВ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ SOCIAL-PEDAGOGICAL POTENTIAL OF CARTOONS AND THEIR IMPACT ON YOUNGER SCHOOLBOYS	190
<i>Русак Татьяна</i> <i>Rusak Tatiana</i>	ГРАЖДАНСКИЕ ЦЕННОСТИ В ВОСПИТАНИИ ДЕМОКРАТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ. CIVIC VALUES IN EDUCATION FOR DEMOCRATIC CULTURE OF THE STUDENTS	195
<i>Цибулько Тетяна</i> <i>Tsybulko Tetiana</i>	ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ USING OF MULTIMEDIA PRESENTATIONS AT MATHEMATICS LESSONS	200
<i>Боровець Галина</i> <i>Borovets Halyna</i>	ПРОБЛЕМЫ, ЯКИ ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ДО ОЛІМПІАДИ З ІКТ (В СЕРЕДОВИЩІ ТАБЛИЧНОГО РЕДАКТОРА) PROBLEMS WHICH ARE DESTINED DURING THE PREPARING PUPILS OF PRIMARY SCHOOL TO OLYMPIAD OF ICT (IN THE MEDIATION OF THE TABLE EDITOR)	203
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ		
<i>Ydyrys K.S.</i> <i>Zhumadilla S.A.</i> <i>Ыдырыс К.С.</i> <i>Жумадила Ш. А.</i>	KAZAKHSTAN'S ENERGY POLICY AND THE LEGAL STATUS OF THE CASPIAN SEA ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА КАЗАХСТАНА И ПРАВОВОЙ СТАТУС КАСПИЙСКОГО МОРЯ	207
<i>Zhmakina Tatiana</i> <i>Жмакина Татьяна</i>	ARGUMENTATION THEORY AND POLITICAL ARGUMENTATION ТЕОРИЯ АРГУМЕНТАЦИИ И ПОЛИТИЧЕСКАЯ АРГУМЕНТАЦИЯ	211
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ		
<i>Мельникова Ольга</i> <i>Melnikova Olga</i>	СУБЪЕКТИВНОЕ ОТНОШЕНИЕ К ПРИРОДЕ У СТУДЕНТОВ РАЗЛИЧНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ THE SUBJECTIVE RELATION TO THE NATURE AT STUDENTS OF VARIOUS SPECIALTIES	216
<i>Калька Наталія</i> <i>Kit Юлія</i> <i>Kalka Nataliya</i> <i>Kit Yuliia</i>	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЮТЮНОПАЛІННЯ У ДІВЧАТ THE PSYCHOLOGICAL FEATURES OF SMOKING GIRLS	220
<i>Воронович Дарья</i> <i>Voronovich Darya</i>	К ВОПРОСУ АКТУАЛЬНОСТИ ИЗУЧЕНИЯ ФЕНОМЕНА ПОВТОРНОГО БРАКА В ПСИХОЛОГИИ TO THE QUESTION OF THE ACTUALITY OF STUDYING THE PHENOMENON OF REPEATED MARRIAGE IN PSYCHOLOGY	224
<i>Павлова Юлия</i> <i>Pavlova Yuliya</i>	ОБРАЗ ТРУДОГОЛИКА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ REPRESENTATION OF THE WORKAHOLIC IN THE MODERN WORLD	229

<i>Санина Марина</i> <i>Sanina Marina</i>	ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ ИНДИВИДУУМОВ БЕЗ ОПРЕДЕЛЕННОГО МЕСТА ЖИТЕЛЬСТВА КАК ОСОБОЙ КАТЕГОРИИ ГРАЖДАН – БЕЗДОМНЫХ ЛЮДЕЙ: ПРИЧИНЫ И УСЛОВИЯ, СПОСОБСТВУЮЩИЕ БРОДЯЖНИЧЕСТВУ FEATURES OF SOCIAL ADAPTATION OF INDIVIDUALS WITHOUT PERMANENT PLACE OF RESIDENCE AS A SPECIAL CATEGORY OF CITIZENS – HOMELESS PEOPLE: CAUSES AND CONDITIONS, CONTRIBUTING TO VAGRANCY	233
<i>Лепех О.М.</i> <i>Lepekh Olesia</i>	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КАЗКОТЕРАПІЇ, ЯК МЕТОДУ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ PSYCHOLOGICAL FEATURES OF FAIRYTALE THERAPY AS A METHOD OF EDUCATION OF PRIMARY SCHOOLS	238
<i>Мезес Роксолана</i> <i>Mehes Roksolana</i>	АНАЛІЗ ПРОЯВУ СТРЕСУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	242
<i>Мірик Ю. В.</i> <i>Miryk Yu.V.</i>	ДИСГАРМОНІЙНІ ЕМОЦІЙНІ СТАНИ У ПІДЛІТКІВ DISHARMONIOUS EMOTIONAL STATES IN ADOLESCENTS	246
<i>Шимко Л. В.</i> <i>Shymko L.V.</i>	ЗНАЧЕННЯ ВІДЧУТТІВ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ THE VALUE OF FEELINGS IN LIFE OF HUMAN	250
СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ. МЕДІА		
<i>Гула Інна</i> <i>Химич Ірина</i> <i>Hula Inna</i> <i>Khymych Iryna</i>	ПРОБЛЕМА ПОШИРЕННЯ ПАТОГЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ У СУСПІЛЬСТВІ THE PROBLEM OF THE EXPANSION OF PATHOGENIC INFORMATION IN SOCIETY	255
<i>Дібров Максим</i> <i>Dibrov Maxym</i>	ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЄДИНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР IMPLEMENTATION OF BOLOGNA PROCESS AS A METHOD OF INTEGRATION AND DEMOCRATIZATION OF HIGHER EDUCATION AND ITS IMPACT ON UNIFIED EUROPEAN EDUCATIONAL AREA	259
ТЕХНІЧНІ НАУКИ		
<i>Качмар Роман</i> <i>Луців Андрій</i> <i>Kachmar Roman</i> <i>Lutsiv Andriy</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ГАЛЬМІВНОЇ СИСТЕМИ АВТОМОБІЛЯ RESEARCH ON THE EFFECT OF OPERATIONAL FACTORS ON EFFICIENCY OF THE BRAKE AUTOMOTIVE SYSTEM	265
<i>Кусий Я.М.</i> <i>Топільницький В.Г.</i> <i>Kusyу Ya.M.</i> <i>Topilnytskyу V.H.</i>	БЮДИНАМІЧНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ПРАКТИКА НА ТЕРЕНАХ ЛЬВІВЩИНИ BIODYNAMIC AGRICULTURAL PRACTICE IN LVIV REGION	269

<i>Майструк Володимир</i> <i>Гаврилів Роман</i> <i>Майструк Павло</i> <i>Maistruk Volodymyr</i> <i>Havryliv Roman</i> <i>Maistruk Pavlo</i>	АНАЛІЗ ШВИДКОСТІ ГАЗОВОГО ПОТОКУ В ЦИКЛОНІ ІЗ СПІРАЛЬНИМ НАПРАВЛЯЮЧИМ АПАРАТОМ AN ANALYSIS OF SPEED OF GAS STREAM IN THE CYCLONE WITH SPIRAL DIRECTING APPARATUS	274
<i>Степанчук Альона</i> <i>Полянський Ярослав</i> <i>Гринь Григорій</i> <i>Stepanchuk Alyona</i> <i>Polianskiy Yaroslav</i> <i>Gryn Hryhoriy</i>	ОЦІНКА ТЕРМОДИНАМІЧНОЇ МОЖЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ З'ЄДНАНЬ НІКЕЛЮ З ВІДНОВНИКАМИ ТА ОКИСНИКАМИ ASSESSMENT OF THERMODYNAMIC POSSIBILITY OF INTERACTION OF NICKEL CONNECTIONS WITH REFLECTIVES AND OXIDES	279
<i>Третяченко Дарья</i> <i>Штена Виктория</i> <i>Авина Светлана</i> <i>Гринь Григорий</i> <i>Tretiachenko Daria</i> <i>Shtera Viktoriia</i> <i>Avina Svitlana</i> <i>Gryn Hryhoriy</i>	СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ОЧИСТКИ СТОЧНЫХ ВОД ОТ ЦИАНИСТЫХ СОЕДИНЕНИЙ MODERN METHODS FOR CLEANING WASTE WATER FROM CYANICAL COMPOUNDS	284
<i>Охтак Валеріа</i> <i>Охтак Валерія</i>	SMART HEATER CONTROL SYSTEM СИСТЕМА КЕРУВАННЯ SMART HEATER	288
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ		
<i>Черняк А.А.</i> <i>Черняк Ж.А.</i> <i>Богданович С.А.</i> <i>Charniak A.A.</i> <i>Charniak Z.A.</i> <i>Bogdanovich S.A.</i>	ПРОВЕДЕНИЕ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ ПО МАТЕМАТИКЕ НА БАЗЕ СИСТЕМ КОМПЬЮТЕРНОЙ МАТЕМАТИКИ ORGANIZATION OF CLASSROOM EXERCISES ON MATHEMATICS ON THE BASE OF MATHCAD	292
<i>Богданович Валентина</i> <i>Bogdanovich Valentina</i>	ВОЗМОЖНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ДИСЦИПЛИНЕ «ОСНОВЫ РАДИОЭЛЕКТРОНИКИ» POSSIBILITY OF APPLICATION OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE DISCIPLINE “BASES OF RADIO ELECTRONICS”	297
<i>Любота Владимир</i> <i>Lyubota Volodymyr</i>	РЕШЕНИЕ ЛОГИЧЕСКИХ ЗАДАЧ С ПОМОЩЬЮ АЛГЕБРЫ ТЕОРИИ ИНТЕЛЛЕКТА SOLUTION OF LOGICAL TASKS WITH THE HELP ALGEBRAS OF THEORY OF INTELLECT	302
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ		
<i>Ищенко Елена</i> <i>Шаламберідзе Марія</i> <i>Ishchenko Olena</i> <i>Shalamberidze Mariya</i>	ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ TECHNOLOGIES AIMED AT PRESERVATION OF HEALTH IN EDUCATIONAL SYSTEM OF UKRAINE	307
<i>Красовська Галина</i> <i>Андрєєва Олександра</i> <i>Krasovska Halyna</i> <i>Andriieva Oleksandra</i>	РОЛЬ СТРЕТЧИНГУ ЯК КОМПЛЕКСУ ВПРАВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ROLE OF STRETCHING AS A COMPLEX OF RIGHTS OF PHYSICAL EDUCATION FOR STUDENTS OF HIGHER EDUCATION STAFF	310

<i>Кроншталь Галина</i> <i>Kronshtal Halyna</i>	ОЦІНКА РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТОК-ПЕРШОКУРСНИЦЬ COMPARATIVE CHARACTERISTICS of PHYSICAL PREPAREDNESS OF THE FIRST-YEAR FEMALE STUDENTS	313
<i>Андрущенко Оксана</i> <i>Волошанюк Марія</i> <i>Andrushchenko O.M.</i> <i>Voloshanyuk M.A.</i>	ФІЗИЧНЕ ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ – МОГУТНІСТЬ ДЕРЖАВИ PHYSICAL AND PSYCHOLOGICAL HEALTH OF THE NATION – STRENGTH OF THE COUNTRY	318
<i>Ніколайчук Ірина</i> <i>Nikolaichuk Iryna</i>	ВИКОРИСТАННЯ ІНДЕКСІВ ТА ФОРМУЛ У РОЗРАХУНКУ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ USING THE INDICES AND FORMULAS IN CALCULATION OF PHYSICAL DEVELOPMENT LEVEL	323
<i>Телегоненко Христина</i> <i>Telehonenko Chrystyna</i>	ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ – МОДА ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ? HEALTHY WAY OF LIFE – FASHION OR NECESSITY?	326
<i>Ячник Тетяна</i> <i>Yachnyk Tetiana</i>	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СПОРТУ І ПОЛІТИКИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ MODERN INTERPLAY BETWEEN SPORTS AND POLITICS	331

Если результатом трансформации $A_i(n) \rightarrow B_i(n)$ является кортеж n -го порядка и типа $[n_\alpha, n_\beta] = [x, n-x]$, то коэффициентом трансформации будем называть величину равную отношению показателя кортежа $S(n, x)$ (9) к сложности S_n контрольного задания $Z_n(A_i)$:

$$T(n) = \frac{S(n, x)}{S_n} = \log_{(1+n)^2} \frac{(1+n)(1+x)}{1+n-x} \quad (10)$$

Числовое определение коэффициента трансформации (10) фактически означает возможность построение шкалы отношений оценки уровня репродуктивных знаний субъекта. В случае, если не все КЗ множества (4) имеют одинаковую сложность, необходимо определить процедуру усреднения показателей кортежей.

Литература

1. Михеев В.И. *Моделирование и методы теории измерений в педагогике*. Изд. 3-е, стер. Москва: URSS, сооп.2006. 196 с.; ISBN 5-484-00469-1.
2. Гласс Дж., Стэнли Дж. *Статистические методы в педагогике и психологии*. Прогресс, 1976. 496 с.
3. Лаврентьев Г.В., Лаврентьев Г.В. *Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов*. Барнаул: Издательство Алтайского госуниверситета, 2002. 146 с.
4. Беспалько В.П. *Слагаемые педагогической технологии*. М.: Педагогика, 1989. 192 с.

УДК 378.1477.016:81

Бабій І. В., канд. пед. наук,

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Львів, Україна*

ДО ПРОБЛЕМИ МЕТОДІВ І ПРИЙОМІВ НАВЧАННЯ У ЛІНГВОДИДАКТИЦІ

Анотація. У статті проаналізовано підходи до визначення понять «метод», «прийом», розглянуто критерії групування методів у лінгводидактичному аспекті; визначено особливості функціонування методичного інструментарію в навчанні мови; з'ясовано роль і місце вправ як основного компонента методичної організації навчального матеріалу у мовно-мовленнєвій підготовці студентів закладів вищої освіти.

Ключові слова: метод навчання, прийом навчання, лінгводидактика, вправи.

Babiy I. V., PhD (Pedagogics),
*Lviv state university of life safety
Lviv, Ukraine*

TO THE PROBLEM OF METHODS AND TECHNIQUES OF LEARNING IN LINGVODIDACTICS

Abstract. The article analyzes the approaches to the definition of the concepts of "method", "technique", examines the criteria for grouping methods in the lingvodidactic aspect; the peculiarities of the functioning of the methodical tools in language learning are determined; The role and place of exercises as the main component of the methodical organization of educational material in speech-language training of students of institutions of higher education is determined.

Key words: method of learning, technique of learning, linguistics, exercises.

Для сучасної вищої освіти на часі є пошук нових форм, методів і засобів організації навчання мови, позаяк мовна освіта повинна стати складовою фахової. Добір методів навчання, раціональне поєднання яких сприяло б формуванню мовленнєвих умінь і навичок, завжди було однією з основних проблем у педагогічній практиці. Сьогодні інструментарій педагога-мовника повинен забезпечувати реалізацію не лише системно-структурного підходу до викладання мови, а й орієнтуватись на комунікативний та аксіологічний аспекти формування професійної мовної особистості, що відповідає сучасним освітнім і виховним цілям навчання. Заявленій темі присвячено низку праць лінгводидактів і методистів, а саме: Н. Голуб, О. Горошкіної, Т. Донченко, В. Дороз, С. Карамана, В. Мельничайка, М. Пентилюк, О. Пометун, І. Хом'яка, Г. Шелехової та ін. Незважаючи на ґрунтовність наявних розвідок, досі не вироблено кодифікованих дефініцій понять «метод», «прийом», «засіб», крім того, існує чимало підходів до їх класифікації.

Аналіз методичної та дидактичної літератури засвідчує, що більшість вітчизняних і зарубіжних лінгводидактів (О. Біляєв, В. Мельничайко, Є. Дмитровський, Л. Федоренко та ін.) під поняттям «метод навчання» розуміють упорядковані способи організації взаємодії вчителя й учнів, спрямовані на досягнення освітніх цілей. Окремі педагоги (В. Краєвський, М. Рубінштейн, А. Хуторський) розглядають метод навчання як систему обґрунтованих окремих прийомів, які складаються у єдине ціле. Спільним у думках науковців є розуміння методу як складної та багатокомпонентної багатовимірної категорії, завдяки якій реалізуються всі функції навчання: освітня, виховна, розвивальна, спонукальна, контрольна-корегуюча. Дискусійним залишається питання про універсальну класифікацію навчальних методів, позаяк існуючі зважають на один із можливих класифікаційних критеріїв. Наявність різних класифікацій у системі методів навчання мови свідчить про науковий пошук, про накопичення й узагальнення досвіду педагогів-мовників, про аналіз методів на різних системних рівнях. Концептуальною вважаємо думку М. Махмутова про те, що зміст навчального предмета імпліцитно містить основні методи навчання [7, с. 21]. Найпоширенішими у лінгводидактиці є групування методів за: 1) джерелом знань: словесний, наочний, практичний (А. Алексюк, Є. Дмитровський, І. Огородніков, О. Текучов та ін.); 2) рівнем пізнавальної діяльності: сприйняття, відтворення, творча діяльність (І. Лернер, М. Скаткін); 3) способом взаємодії викладача й учня: усний виклад матеріалу, бесіда, спостереження над учнівським мовленням, робота з підручником, виконання вправ (О. Біляєв); 4) метою навчання: пізнавальні, тренувальні, контрольна-перевірні (М. Успенський). Виділення методів за однією класифікаційною ознакою дещо обмежує їх

дидактичний потенціал і прикладну цінність, що спонукає педагогів-практиків добирати методи навчання на основі кількох класифікаційних схем.

У нашій статті зважаємо на різні погляди щодо виділення і групування методів навчання. Зокрема, заслуговує на увагу класифікація, запропонована І. Лернером і М. Скаткіним, які поділяють методи за рівнем пізнавальної діяльності учнів/студентів на дві групи репродуктивні (інформаційно-рецептивний або пояснювально-ілюстративний метод, власне репродуктивний) і продуктивні (проблемний, евристичний або частково-пошуковий, дослідницький) [5]. Сутність інформаційно-рецептивного методу полягає у засвоєнні учнями/студентами готової інформації, почутої від викладача, почерпнутої з підручників, посібників або наочних засобів. Цей метод забезпечує певний рівень знань, однак не сприяє виробленню умінь і навичок. Репродуктивний метод передбачає відтворення і повторення видів діяльності за завданнями викладача, тобто виконання репродуктивних вправ, що сприяє формуванню мовленнєвих умінь і навичок. Метод проблемного викладу вимагає постановки проблеми та вказує на шляхи її розв'язання. Застосування методу здійснюється шляхом уведення у зміст навчального матеріалу нових фактів, які не можна пояснити наявними знаннями. Евристичний метод залучає учнів/студентів до самостійного пошуку у вирішенні проблемних завдань, вчить відокремлювати відоме від невідомого, висловлювати гіпотези, будувати докази, робити власні висновки. Дослідницький метод використовується для стимулювання творчої активності, сприяє формуванню навичок творчої діяльності, створює умови для формування пізнавальних інтересів. Вважаємо, що поєднання репродуктивних і продуктивних методів забезпечує реалізацію комунікативно-діяльнісного, творчого та компетентнісного підходів до вивчення української мови.

Викликає інтерес методична концепція О. Потапенка, який пропонує розширити й доповнити класифікацію методів навчання мови з огляду на їх технологічну спрямованість, виділяючи метод роботи з електронними носіями знань, Інтернетом; метод лінгвістичної інтуїції; метод лінгвістичного програмування та алгоритмізації; метод запобігання типовим недолікам [8, с. 81], а також є особливо ефективним у формуванні професійномовленнєвих умінь і навичок сучасних учнів/студентів. Зазначимо, що в методиці викладання рідної мови немає виразної межі, яка відділяє репродуктивні методи від продуктивних, оскільки у процесі навчання відбувається постійний і поступовий перехід одних в інші. Вибір того чи іншого методу залежить від змісту начального мовного матеріалу, зв'язків вивчуваного з попередньою і наступною інформацією, співвідношенням у ньому теоретичних і практичних елементів, а також рівня загального і мовно-мовленнєвого розвитку учнів/студентів.

Формувальними елементами будь-якого методу та засобом його реалізації є система прийомів, які комбінуються у різних варіантах і можуть входити до складу різних методів. С. Караман слушно зауважує, що специфіка вивчення предмета виражається, насамперед, через властиві для нього прийоми [4, с. 27]. Таким чином, прийом – це елемент навчального методу, зумовлений логікою методу, конкретна дія викладача/учня, що наближає їх до конкретної мети [2, с. 13]. Спеціальними лінгводидактичними прийомами, що зумовлені змістом предмета «українська мова», є: заміна, поширення, перестановка, моделювання, групування мовних одиниць, різні види розбору, побудова тексту певного стилю, редагування тощо. Відсутній також чіткий поділ на методи і прийоми, оскільки за певних умов методи можуть ставати прийомами реалізації інших методів і навпаки, що зумовило появу в сучасних лінгводидактичних джерелах комплексного терміна «методичні прийоми». Узагальнивши викладене, можна констатувати, що методи і прийоми навчання української мови – це певна система засобів, що взаємозумовлюють і взаємодоповнюють один одного.

У лінгводидактиці методи і прийоми реалізуються у системі вправ, які, на думку І. Олійник, М. Пентилюк, К. Плиско та інших [9], є важливим компонентом методичної організації навчального матеріалу з української мови. Ефективність вправ підкреслює також О. Біляєв, який відводить їм провідне місце у виробленні мовленнєвих умінь і навичок [1]. За допомогою вправ реалізуються всі елементи навчального процесу: виявлення змісту виучуваного матеріалу, його закріплення, узагальнення і систематизація. Така універсальність і багатофункційність у системі мовної підготовки зумовила появу численних теоретичних розвідок, присвячених проблемам дефініції, виявлення структури і типології вправ. Саме ці аспекти розглянемо детальніше.

У лінгводидактичній літературі існує чимало визначень поняття «вправа»: регулярно повторювана дія, що спрямована на оволодіння певним способом діяльності (Л. Скалкін); навчальні дії, спрямовані на формування і вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок (Л. Ільїн); процес розв'язання умовно-комунікативних або комунікативних завдань (І. Бім); спеціально організована і цілеспрямована діяльність (Ю. Пассов). У нашій роботі користуватимемося визначенням М. Львова, який під вправою розуміє вид навчальної діяльності учнів, що ставить їх перед необхідністю багаторазового і варіативного застосування одержаних знань у різних зв'язках та умовах [6, с. 217]. З огляду на визначення вправи можна виявити її оптимальну структуру. Так, Ю. Пассов виділяє три основні компоненти, наявність яких зумовлює ефективність застосування вправи: 1) конкретна *мета*, яку необхідно досягти у процесі виконання вправи, наприклад, виробити лексичні/граматичні навички, аудіальні вміння, покращити виразність усного мовлення тощо, причому

принципово важливо, аби мета була чітко сформульована й усвідомлювалася всіма суб'єктами навчального процесу; 2) *якісні параметри* вправи створюють її потенціал, визначаються, передусім, складом і характером дії, яку виконують учні, зокрема конструюють, комбінують, трансформують мовний матеріал тощо; 3) *зовнішні та внутрішні умови*, які супроводжують виконання вправи: установка вчителя, використання наочності, технічних засобів, здібності та зацікавлення учнів, наявність у них мотивації тощо [10, с. 57-58].

Нерозв'язаним у лінгводидактиці є питання групування вправ. Серед численних класифікацій заслуговують на увагу вже традиційні для методики навчання української мови поділ вправ на мовні та мовленнєві (І. Рахманов), некомунікативні та комунікативні (Ю. Пассов), аналітичні, трансформаційні та конструктивні (Т. Ладиженська, В. Мельничайко, М. Пентилюк). Хоча вчені послуговуються різними термінами на позначення різновидів вправ, у вправах наведених типів простежується функційна співвіднесеність із мовним (репродуктивним) чи мовленнєвим (продуктивним) рівнями вивчення матеріалу. На думку І. Дроздової, для реалізації цілей і завдань розвитку професійного мовлення необхідна градуальна система вправ із поступовим наростанням обсягу повідомлюваних знань, ускладненням їх характеру і форм подання залежно від рівня знань, розвиненості комунікативних здібностей в учнів, що забезпечить етапність у формуванні необхідних умінь і навичок [3, с. 244]. Саме такий підхід до групування вправ вважаємо найефективнішим у процесі розвитку професійномовленнєвих умінь і навичок. Вибір того чи іншого виду вправ визначається специфікою і ступенем складності пропонованого матеріалу, навчально-виховними цілями уроку, індивідуальними та віковими особливостями учнів. Оскільки студенти опанували основний курс з української мови, доречно використовувати комплексні вправи, які передбачають повтор різних мовних відомостей і сприяють виробленню відповідних мовленнєвих компетенцій.

Отже, реалізація змістового аспекту навчання потребує вибору оптимальних методів і прийомів навчання, найефективнішими у мовній підготовці є такі, що відображають рівень пізнавальної діяльності студентів: репродуктивні, напівпродуктивні, продуктивні. Основним компонентом названих методів є різнотипні вправи, педагогічний потенціал яких дозволяє реалізувати концепцію поетапного формування професійномовленнєвих умінь і навичок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Біляєв О. *Інтегровані уроки рідної мови* // *Дивослово*. 2003. № 5. С. 36–40.
2. Голуб Н. *Категорійний апарат сучасної української лінгводидактики: проблеми і перспективи* // *Дивослово*. 2013. № 6. С. 4–18.
3. Дроздова І. П. *Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів нефілологічних факультетів ВНЗ : монографія*. Х.: ХНАМГ, 2010. 320 с.

багато проблем, які заважають повній реалізації його потенціалу. Як і в багатьох інших сферах, у спорті проявляється корупція, що вбиває його. Не зважаючи на усі ці складнощі, величезна позитивна сила спорту буде і надалі об'єднувати людей і сприяти затвердженню миру і створення більш відкритого суспільства на нашій планеті шляхом втілення загальних цінностей і принципів. Спорт історично виконує важливу роль у будь-якому суспільстві і слугує могутнім пропагандистським простором, що можна використовувати для сприяння формуванню світової культури^[6]. Беззаперечно, спорт і політика продовжать тісно співіснувати. Відокремити спорт від політики практично неможливо і складно уявити, яких форм набуде синтез цих двох сфер життя людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. «Через терни к спорту: как политика изменила Олимпиаду». Режим доступу: <https://mir24.tv/articles/16292473/a-my-k-vam-ne-poedem-kak-politika-pogubila-sport>
2. «Спорт і політика – речі взаємозалежні чи повинні існувати порізно?». Режим доступу: <https://sdplatform.org.ua/blogs/177/sport-i-politika-reci-vzaemozalezni-ci-povinni-isnivati-porizno>.
3. Вулах М.Г. «Организация спорта в зарубежных странах: правовая идеология и политика».
4. Мілінтейн О.А. «Социальные проблемы формирования личности в спорте».
5. Осініна Д.Д, Урожок К.О “Спорт и политика в современном мире”
6. Починкін В.М. «Физическая культура и спорт. Идеологическая борьба в современном мире.» М.: Физкультура и спорт, 1985.
7. «О спорте и политике». Режим доступу: <https://www.sports.ru/tribuna/blogs/avolkov1989/1500742.html>

Науковий керівник:

Іщенко Олена Валентинівна, старший викладач кафедри фізичної культури і спорту
Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукове видання

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ Й НАУКИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 4

Том 2

Відповідальний за випуск: Ю.І. Колісник-Гуменюк

Макет і комп'ютерна верстка: В.В. Гуменюк

Дизайн обкладинки: І.С. Колісник

Адреса оргкомітету:

Львівський навчально-науковий центр професійної освіти

79008, вул. Кривоноса, 10

м. Львів

lnnc@ukr.net

Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи:

зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ–Львів–

Бережани–Гомель, 2019. Вип. 4: в 2-х томах. Т. 2. 335 с.

Електронне видання

Умовн.-друк. арк. 19,95. Об'єм файлу – 6,7 МБ.

